І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 112. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 15-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1974 No. 112. VOL. LXXXI.

Братерський Тиждень в Джерзі Сіті

Д-р Пол Джордан, посадник Джерзі Сіті, підписує проклямацію Братерського Тижня, в присутності (зліва) Володимира Сохана, головного секретаря УНСоюзу та заступника голови Братерського Конгресу Ню Джерзі, Роми Сохан, Леопольда Маліновського, головного секретаря Польського Національного Союзу та секретаря Братського Союзу Ню Джерзі, головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора, який є головою Комітету Братського Тижня, та Христі Семеген. Подібні проклямації підписали раніше губернатор Ню Джерзі Брендан Бирн та посадники міст цього стейту.

В травні гуртові ціни зросли на 1.3 відсотка

Вашингтон. — Департамент праці повідомляє, що протягом травня гуртові ціни зросли на 1.3 відсотка, не зважаючи на те, що ціни на харчові продукти продовжували спадати третій місяць під ряд. Протягом минулого місяця найбільше зросли ціни на індустріяльні продукти, а саме на 2.7 відсотка. Цей зріст в цінах індустріяльних продуктів до великої міри спричинений тим, що 1-го травня закінчилася урядова контроля над всіми ділянками американської економіки, крім нафтової індустрії. Тоді знесено контролю над цінами таких придуктів, як різного роду металі та машини і власне ці продукти подорожіли найбільше протягом травня. В той самий час гуртові ціни на харчові продукти впали на 2.2 відсотка. Також сповільнився зріст в цінах пального. Герберт Стайн, голова Ради Економічних Дорадників сподівається, що до кінця цього року гуртові ціни не зростатимуть так драстично, як зросли в травні, бо від тепер економіка функціонуватиме „нормально", тобто більш не буде таких драстичних змін, як знесення урядової контролі над цінами та платнями, а натомість знову діятиме „закон постачання та попиту."

Єкатерина Фурцева таки буде обрана до Верховної Ради СССР

Москва. — Тут поширились вістки, що в останніх днях, у висліді інтервенції самого Брежнєва, совєтські чинники вирішили привернути для Єкатерини Фурцевої її дотеперішній статус члена Верховної Ради СССР і додали її „позачергово" до списку кандидатів на депутатів до тієї ради, не зважаючи на це, що формально реєстрація кандидатів закінчена і всі виборчі округи обсаджені. Як відомо, Фурцева попала в неласку після того, коли виявилося, що вона побудувала собі за рахунок державних коштів літню дачу вартости 170 тисяч долярів. Як ця справа розкрилася, їй доручили повернути стосовну суму до державної каси і одночасно зняли її зі списка кандидатів до Верховної Ради СССР. Що спричинило зміну, покищо невідомо, але загально переважає переконання, що урядові чинники хочуть в цей спосіб закрити скандал, який став відомий і в СССР і за кордоном. Включення Фурцевої до числа кандидатів на депутатів виявляє, як Кремль самовільно і протиконституційно маніпулює виборами.

Перестерігають перед „фемінізацією" шкіл в Україні

Київ. — Недавно тут у палаці культури відбувся республіканський з'їзд психологів України, який включав ряд наукових доповідей, виміну думок і великий панель. Після з'їзду організатори видали окремий бюлетень, в якому жаліються на перемагаючу в СССР „фемінізацію" совєтської шкільної системи наслідком чимраз виразнішої відсутности учителів чоловічого роду. В бюлетені говориться, що учні позбавлені чоловічого впливу у вихованні і внаслідок того фемінізуються і в школі і вдома.

Бюлетень доходить до заключення: „Ми не захищаємо спартанського способу виховання, ми живемо в іншій добі та маємо відмінні цілі. Але малий хлопець, позбавлений чоловічого впливу у формуючих роках, є засуджений рости байдужим і кволим об'єктом манірности і розколення особистости в юності".

Використовуючи поставу вчених, тбіліський часопис „Зоря Востока" покликується з тугою на минуле століття, в якому справа навчання належала виключно чоловікам, згадуючи при тому видатних педагогів. Газета домагається з а т руднення більшої кількости чоловіків у виховній системі. До 1967 р. більше як половину учителів Грузії становили жінки, а тепер число учителів-чоловіків зменшилось до 12 відс. всього складу. Навіть такі предмети як фізику, хемію та математику навчають учительки. В 1972 р. вчительську професію покинуло 7 497 учителів. Це частинно пояснюється низькими заробітними платнями. Пересічний совєтський учитель все ще одержує нижче 100 рублів місячно.

Слідство в справі інсталяції підслухових апаратів не спрямоване проти Кіссінджера

Вашингтон. — Достовірні джерела поінформували пресу, що слідство спеціяльного прокуратора Леона Яворського в справі інсталяції підслухових апаратів до телефонів кільканадцятьох осіб не є спрямоване проти державного секретаря Генрі Кіссінджера. Це слідство обмежене до питання, чи інсталяція деяких із цих підслухових апаратів нарушувала будь-які закони, які точно зазначують коли Уряд — з дозволом суду — може підслуховувати персональні розмови, а цілком не заторкує питання, чи Кіссінджер говорить правду, коли твердить, що не давав згоди на інсталяцію цих апаратів. Достовірні джерела твердять, що прокуратор Яворський повідомив Сенатську комісію для закордонних справ, що немає жадних доказів на кримінальну відповідальність Кіссінджера в цій справі. Слідство прокуратора Яворського зосереджене не так на справі інсталяції підслухових апаратів до телефонів 10-ох працівників Крайової Ради Безпеки, Державного департаменту та Департаменту оборони, як заторкає питання інсталяції цих апаратів до телефонів трьох осіб, які не мали жадного відношення до безпеки країни. Хоча прокуратор Яворський головним чином розглядав справу цих трьох осіб, то все одно був змушений переглянути всі заяви Кіссінджера щодо інсталяції підслухових апаратів до телефонів 17-ох осіб, з того 13 високих урядовців і 4-ох кореспондентів. Після цього слідства Яворський мав заявити Сенатської комісії для закордонних справ, що не знайшов жадних доказів, що Кіссінджер свідчив фальшиво в цій справі. Як відомо, 11-го червня Кіссінджер вимагав від Сенатської комісії, щоб вона поновно переглянула справу інсталяції підслухових апаратів і якнайшвидше вияснила висунені проти нього обвинувачення, погрожуючи резиґнацією, якщо це не буде вчинене. Кіссінджер вже кілька разів заявляв, що хоча знав, що президент Ніксон наказав Федеральному Бюрові Інвестиґації інсталювати підслухові апарати до телефонів деяких осіб, які мали доступ до державних таємниць, то твердив, що він, тобто Кіссінджер, „ніколи не рекомендував цієї практики".

Джозеф Сіско пропонує призначити 907 мільйонів на допомогу для держав Близького Сходу

Вашингтон. — Державний підсекретар Джозеф Сіско закликав Конгрес схвалити 907-мільйонову допомогу для країн Близького Сходу, вимагану Урядом президента Ніксона. Виступаючи перед Комісією Палати Репрезентантів для закордонних справ, Сіско твердив, що тепер ці країни рішають справу миру і тому треба їм показати, що Конгрес підтримує політику Уряду відносно Близького Сходу. Така економічна допомога заохотить тих провідників країн, які серйозно стараються встановити мир в цій частині світу, сказав Сіско. Він заявив, що Конгрес не може пропустити такої нагоди допомогти справі миру. Як відомо, Білий Дім запропонував призначити 350 мільйонів долярів економічної допомоги для Ізраїлю, 207 мільйонів для Йорданії, 250 мільйонів для Єгипту та 100 мільйонів „на фонд наглої потреби". Сіско сказав, що якщо відносини між Сирією та ЗСА „продовжуватимуть розвиватися" та якщо Сирія звернеться до Вашингтону в справі економічної допомоги, то частина цього „фонду наглої потреби" може бути призначена для Сирії.

Палата Репрезентантів проголосувала призначити офіційну резиденцію для Віцепрезидента

Вашингтон. — Палата Репрезентантів проголосувала призначити тимчасову офіційну резиденцію для Віцепрезидента ЗСА, щоб запобігти видаванню великих сум на обезпечення приватних домів кожного Віцепрезидента. Цією тимчасовою офіційною резиденцією мав би бути будинок, який находиться недалеко від Морської Обсерваторії в північно-західній частині Вашингтону. Тепер в цьому будинку живе адмірал Ельмо Цумвальт, шеф Морських воєнних операцій. Згідно з пропозицією Палати, віцепрезидент Форд і його родина мали б перенестися до цього будинку після 29-го червня ц.р., тобто після відходу адмірала Цумвальта на емеритуру. Проголосований Палатою законопроєкт тепер піде до спільної комісії обох Палат Конгресу, бо Сенат минулого місяця проголосував дещо відмінну пропозицію відносно офіційної резиденції Віцепрезидента ЗСА.

Вілсон найменований республіканським кандидатом на губернатора Ню Йорку

Юнійондейл, Н.И. — Малколм Вілсон, який після резиґнації Нелсона Рокефелера минулого грудня перебрав пост губернатора стейту Ню Йорк, у середу, 12-го червня, здобув номінацію Республіканської партії на наступну каденцію. Приймаючи номінацію, Вілсон заявив, що помиляються ті, які твердять, що Республіканська партія „вмерла". Ця партія, сказав Вілсон, жива, здорова та сильна і напевно виграє вибори в листопаді. Він твердив, що не тільки він знову буде губернатором, а обидві Палати Стейтової Леґіслятури надалі залишаться під контролею Республіканської партії. Подібно висловився колишній губернатор Нелсон Рокефелер, який був головним промовцем на цій Стейтовій номінаційній конвенції.

Наразі Демократична партія Ню Йорку ще остаточно не проголосила своїх кандидатів, але суперником Вілсона в листопадових виборах буде або Говард Самюелс, або конґресмен Гю Кері. Виходить, що демократичний кандидат на пост губернатора стейту Ню Йорк буде вибраний шляхом правиборів, які відбудуться 10-го вересня ц. р.

ЗСА ТА ЄГИПЕТ ПІДПИСАЛИ УГОДУ ПРО СПІВПРАЦЮ

Каіро. — У висліді дводенних переговорів між президентом Ніксоном і єгипетським президентом Анваром ель Садатом ЗСА та Єгипет підписали договір про економічну співпрацю та американську допомогу для індустріяльного розвитку Єгипту. Згідно з підписаним договором, ЗСА забезпечить Єгипет атомовими реакторами, а також уможливлять єгипетським науковцям безпосередньо познайомитися з досягненнями на відтинку дослідів космосу. Коли йдеться про політичний аспект підписаної угоди, то ЗСА і Єгипет висловилися за пошанування леґітимних прав всіх націй на Близькому Сході, що, очевидно, стосується до визнання прав за Ізраїлем. У своєму виступі президент Садат декілька разів підкреслював важливість позитивного вирішення арабського населення Палестини. Знову ж президент Ніксон не щадив похвал на адресу єгипетського президента, підкреслюючи при кожній нагоді його „мужній" і „державницький" підхід до проблем Єгипту і усього Близького Сходу.

Немає сумніву, що візита президента Ніксона в Єгипті, була повним політичним і моральним успіхом і самого Президента і також ЗСА. Населення Єгипту аж надто виразно продемонструвало, де лежать його симпатії і скільки єгиптяни надіються від тісної співпраці з ЗСА. Мільйони людей, які виповняли упродовж останніх днів вулиці Каіро та Александрії, щоб привітати американського Президента, дали вислів бажанню, щоб покінчити з незгодою між ЗСА та Єгиптом і щоб на тісній співпраці цих двох країн забезпечити, з одного боку, добробут самого Єгипту, а з другого, — мир на Близькому Сході.

В четвер 13 червня президент Ніксон в товаристві президента Садата їздив до єгипетського порту Александрії. Здовж залізничного шляху між Каіром та Александрією обох президентів ентузіястично вітали сотні тисяч людей. Не менш ентузіястичне привітання влаштовано для президента Ніксона в самій Александрії, де крім того вечором президент Садат гостив президента Ніксона і пані Ніксон на спеціяльно влаштованому бенкеті. По повороті до Каіро 14 червня президент Ніксон відвідав район пірамід. При цій нагоді населення Каіро і околиць влаштувало йому поновне ентузіястичне привітання. У міжчасі продовжувалися конференції між обома президентами, а також між державним секретарем Генрі Кіссінджером та єгипетським міністром закордонних справ Ісмаїлом Фагмі. На базі і у висліді цих конференцій був виданий спільний американсько-єгипетський комунікат і була підписана американсько-єгипетська угода про співпрацю.

По закінченні візити в Єгипті президент Ніксон з усім своїм почотом виїхав 14 червня до Савдівської Арабії, де продовжуватиме наради в справах Близького Сходу з савдівсько-арабським королем Файсалем.

Арабські терористи напали на ізраїльську оселю

Єрусалим. — Чотирьох арабських терористів напали у пополудневих годинах 13 червня на ізраїльську оселю (кібутц) недалеко ливанського кордону і вбили три жінки, які працювали на фармі. Між арабськими терористами та жителями кібутцу дійшло до збройної сутички, у висліді якої всі чотири терористи загинули. Порядком відплатної акції ізраїльська артилерія обстріляла три ливанські оселі, завдавши їм значних втрат.

Речник Народного палестинського визвольного фронту в Бейруті, Ливан, заявив, що напад на ізраїльський кібутц був виконаний з доручення командування Фронту на знак протесту проти відвідин президента Р. Ніксона на Близькому Сході. Згідно з заявою цього речника Фронту, терористи мали захопити в полон кількох ізраїльтян як закладників, щоб відтак обміняти їх за ув'язнених в Ізраїлі терористів. При вбитих терористах знайдено летючки у єврейській мові, де говориться про плян добитися звільнення ув'язнених терористів.

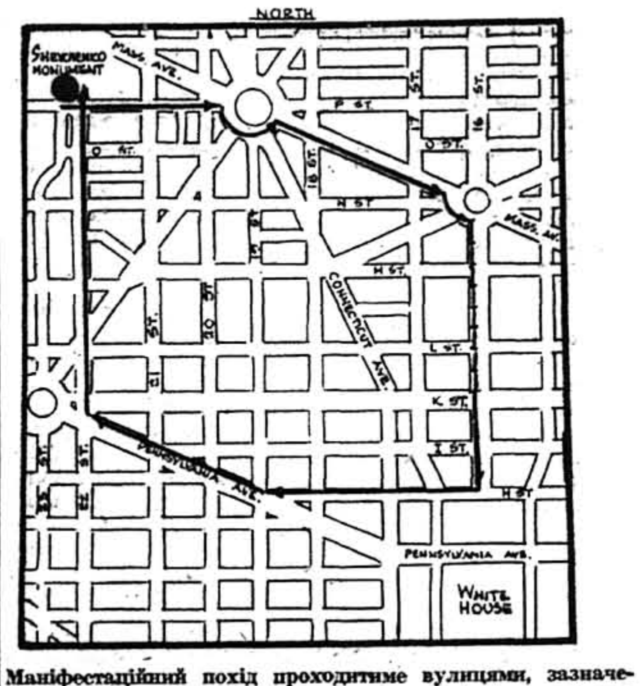
Італійський президент не прийняв резиґнації уряду

Рим. — Після трьох днів консультацій, які не принесли ніяких позитивних результатів, італійський президент Джіованні Леоне поінформував прем'єр-міністра Маріяно Румора, який зголосив резиґнацію, що він цієї резиґнації прийняти не може. Враховуючи важку економічну ситуацію в країні і конечність негайно почати стосувати радикальні заходи, щоб врятувати Італію перед кризою, президент Леоне заапелював до Румора докласти всіх зусиль, щоб досягнути міжпартійного погодження в загальноіталійському інтересі. Як відомо, уряд Маріяно Румора зрезиґнував тому, бо не можна було перебороти розбіжностей в поглядах між партією Християнських демократів і соціялістами на методи боротьби з інфляцією і господарською кризою в країні.

15-ліття Апостольської Екзархії в Австралії

Мельборн. — Апостольська Екзархія для українців католиків в Австралії готується до відзначення 15-ліття свого існування.

Як відомо, буллю канонічної ерекції написано в Римі 10-го травня 1958 р. Вістка про утворення Апостольської Екзархії викликала тоді великий відголос в щоденній австралійській пресі, радіо, а передовсім серед наших вірних в Австралії. Це була велика і важлива подія. В липні 1958 р. Єпископ-номінат І. Прашко звернувся з проханням до Митрополита Максима Германюка, щоб був його святителем, а Архиєпископ Іван Бучко та Єпископ Ізидор Борецький спів-святителями. Користаючи з перебування в Мельбурні, Архиєпископ І. Бучко посвятив наріжний камінь під будову нової катедри.

Маніфестаційний похід проходитиме вулицями, зазначеними чорною лінією, починаючи від площі біля пам'ятника Тарасові Шевченкові. Вздовж 16-ої вулиці, де приміщується совєтська амбасада, похід дозволений, але з обмеженнями, згідно з загально зобов'язуючими приписами, тобто без прапорів і транспарентів. Поза цією вулицею на трасі походу ніяких обмежень немає. Плян походу: Від пам'ятника Т. Шевченка вздовж вулиць „П", Массачусетс, 16-та, „Г", Пенсилвенія, 22-га, на площу від пам'ятник Т. Шевченка, де закінчиться офіційно маніфестація.

В продажу вже є жетони, видані з нагоди вашинґтонської маніфестації

Ню Йорк. — Канцелярія УККА інформує, що у найближчу неділю 16 червня і в неділю 23 червня по всіх українських громадах в ЗСА відбудеться продаж пропам'ятних жетонів, виданих у десяту річницю з дня відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Весь прибуток з продажу жетонів призначений на Фонд оборони прав українського народу. Маніфестація у Вашинґтоні відбудеться 22 червня, а 23 червня на терені ЗСА у всіх українських громадах буде День Молитви за український народ. З цієї нагоди у всіх українських церквах відправляться Богослуження в намірені українського народу

ПЕРЕДМАНІФЕСТАЦІЙНА НАРАДА У ВАШИНҐТОНІ

В суботу 15 червня о год. 6 вечора з ініціятиви Ділового комітету для підготовки маніфестації, у Вашинґтоні відбудеться передманіфестаційна нарада представників Ділового комітету з управою відділу УККА у Вашинґтоні. Представники Ділового комітету інж. М. Семанишин та мґр І. Базарко поінформують про хід підготовчих нарад, а також разом з управою вашинґтонського відділу УККА узгляднять окремі питання, що стосуються маніфестації і її практичного переведення.

А. Сахаров виступив з новою заявою

Москва. — Чужинецькі кореспонденти в Москві одержали 11 червня від академіка А. Сахарова письмову заяву, адресовану до Ліґи прав людини і організації „За міжнародну амнестію" з закликом, щоб ці організації виступили в обороні всіх тих, кого совєтський уряд переслідує за поширювання „Хроніки поточних подій". Заяву, крім А. Сахарова, підписали також вчені - фізики Андрей Твердохлєбов і В. Альбрехтс.

У своїй заяві А. Сахаров твердить, що „Хроніка" публікує тільки повністю перевірені матеріяли. Проблема в тому, однак, що совєтська офіційна ідеологія заперечує факт існування в СССР будь-яких соціяльних конфліктів і протестує проти публікування на цю тему матеріялів. Коли ж „Хроніка" такі матеріяли публікує, то хоч вони й правдиві, з погляду становища совєтського режиму — вони „неправдиві" і є „очорнюванням" совєтської системи. Цим мотивується арештування людей, які „Хроніку" в минулому поширювали і які її поширюють тепер. Таке сталось, пише А. Сахаров, з Сергієм Пироговим та Віктором Некипеловим. С. Пирогов був в'язнений в роках 1956-1964, а поновно арештовано його в 1973 році. В. Некипелова обвинувачують у поширюванні „порнографічних творів". На початку червня ц.р. арештовано в Тифлісі Юрія Гастєва, але його скоро звільнено. Арешт був у зв'язку з відновленням „Хроніки". В дисидентських колах вважають, що арешти у зв'язку з появою дальших чисел „Хроніки" відновляться.

Юрій Шиханович далі находиться у закладі для умовохворих

Москва. — З датою 1 червня академік А. Сахаров і його дружина Єлена Боннер опублікували лист в обороні Юрія Шихановича, який далі находиться в закладі для умовохворих, не зважаючи на те, що медична комісія ще 25 березня запропонувала його з цього закладу звільнити.

В листі А. Сахаров і Є. Боннер відзначується, що „всі реченці для судового вирішення, згідно з постановою медичної комісії, як це передбачує закон, проминули. Таке порушення в справі Шихановича викликає дуже серйозне занепокоєння. Може бути, що рішення комісії було маневром, щоб хоча на час заспокоїти публічну опінію, яка болюче реагує на безправність щодо Шихановича. Але тепер вже ясно, що немає ніяких підстав для заспокоєння. Ми закликаємо не послаблювати заходів, щоб добитися повного і остаточного звільнення нашого приятеля".

ПАМ'ЯТАЙМО: 22-ГО ЧЕРВНЯ ВЕЛИКА ВСЕУКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ У ВАШИНҐТОНІ!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Наука з досвіду

Саме тепер, як президент Ніксон своїми відвідинами в арабських країнах започатковує новий розвиток у взаємовідносинах З'єднаних Стейтів Америки з тим в багатьох відношеннях преважливим обширом, в Америці і в світі вже появляються голоси й коментарі на тему його чергової „місії миру" до Совєтського Союзу.

Насамперед звертає увагу дещо подібна „місія миру" президента Ніксона два роки тому. Тоді він відвідав насамперед червоний Китай, що було справді зворотним пунктом не тільки у відношенні ЗСА і Китайської Народної Республіки, але й в міжнародному укладі сил. Мавши на увазі конфлікт між двома комуністичними велетнями, Совєтським Союзом і Китаєм, відвідини американського Президента в Китаї могли поважно затривожити верховодів в Кремлі і тоді, наче для зменшення тієї тривоги, президент Ніксон поїхав до Москви. Подібно можна б оцінювати і теперішні відвідини насамперед в арабських країнах, на обширі яких суперечності американсько - совєтських інтересів так наявно показались під час недавньої арабсько - ізраїльської війни, і опісля знову в Москві.

Коментуючи ці заповіджені вже другі відвідини президента Ніксона в Совєтському Союзі, відомий журнал „Ю. С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт" у виданні на 17-го червня цілком справедливо пригадує три лекції з попередніх таких відвідин.

Перша лекція — це саме цей Близький Схід, на якому тепер перебуває президент Ніксон. Власне під час минулорічної арабсько - ізраїльської війни Совєтський Союз продемонстрував цілком протилежне розуміння „політики відпруження", ніж його має Америка. Для большевиків таке „відпруження" потрібне тільки на те, щоб його використати максимально для себе, без уваги на будь-кого іншого. Правда, Москві це не пощастило, але це не змінює факту, що вона намагалася.

Друга лекція — це обмеження стратегічної зброї. Сьогодні кожному ясно, що політику „відпруження" Москва намагається використати на те, щоб здобути рішальну перевагу в тій зброї над Америкою.

Третя лекція — використання Москвою тієї ж політики „відпруження" для своїх економічних користей, що сьогодні починає тривожити вже навіть найбільш ласих на заробітки американських індустріялістів.

Це ті з головніших лекцій досвіду, що їх пригадується президентові Ніксонові перед його черговим паломництвом до Москви.

Українські учителі Америки

Під кінець цього тижня на „Союзівці" відбудеться другий з'їзд українських учителів Америки, які перед роком оформилися у Товариство Українських Учителів. Минулий рік в житті цього новозаснованого Товариства не вийшов поза організаційне плянування, через що на практиці в українському житті, а зокрема на відтинку українського шкільництва в Америці, не відчулось покищо впливу Товариства. Треба, однак, надіятися, що другий з'їзд Товариства Українських Американських Учителів не тільки притягне більше число учасників, але започаткує етап ефективної діяльности великого українського учительського резервуару в Америці.

Коли аналізувати українські професійні групи на терені ЗСА, то немає сумніву, що найбільш численною і найбільш поширеною в країні є група учителів - українців, які професійно працюють у різних школах. На жаль, досі ця група висококваліфікованих фахівців - виховників не виявилася в нашому житті, не рахуючи одиниць.

Питання використання учителів - українців в українському житті особливо важливе сьогодні, коли на терені ЗСА остаточно закріплюється нове розуміння ідеї „американськости", коли до історії переходить концепція американського суспільства як „перетоплювального казана", а на її місце щораз то виразніше викристалізовується концепція багатокультурного суспільства, ідеалом якого вже не є ліквідація етнічних питоменностей груп, які поселилися в Америці, а навпаки, збереження і розвиток цих питоменностей, як складової частини великого цілого. На цьому шляху треба формулювати нові методи виховно-освітньої праці, треба розпрацьовувати й защеплювати нові ідеали, нове розуміння суспільства як багатовидної спільноти. Зробити це можуть в першій мірі учителі - виховники.

Товариство Українських Американських Учителів має важливу історичну місію на терені ЗСА і було б побажаним, щоб власне оцей другий з'їзд Товариства відбувся під знаком повного усвідомлення цієї місії, як передумови розгорнення Товариством живої діяльности у чергових роках.

Любомир Калинич

БАТЬКАМ, ЩО ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

Ти, Батьку, дав мені дороговказ життя.

Ти вмів так переконливо вплести у дитяче серце ці чудові слова, що від них спалахує безмежна любов до всього, що своє.

Ти навчив мене співати рідні арії, яких я ніколи не годен забути, бо ці арії стають чейби світлом мого далекого дитинства.

Я ніколи не всилі забути також Твого незаступимого батьківського серця, яке за нерозважну дитячу провину давало мені догану, але й воно вміло винагородити своїм ласкавим усміхом кожен мій поступ у науці чи в житті.

Ти, Батьку, разом з моєю Матір'ю був тією безпосередньою формуючою силою цілого процесу мого переходу з-дитинства до зрілої одиниці нашого українського суспільства і завдяки Тобі кристалізувались мої життьові ідеї. Ти дуже вболівав над здійсненням нашого найвищого національного ідеалу й ці Твої ідейні бажання закорінились, завдяки Тобі, також і в моїй душі.

Ти може був лише звичайним, пересічним батьком, як і багато інших, але Твоїм праведним життям, у моїй уяві, Ти вмістив себе на п'єдесталь добра, любови і справедливости, себто правдивої гуманної людини, якої брак у теперішньому збайдужілому світі — болючо відчувається. Сьогодні мені видається, що Ти був не тільки батьком, але також другом цілого мого життя.

У мене викиди сумління, мій добрий Батьку, що Твій передчасний відхід не дозволив мені хоча частинно віддячитись Тобі за все добро, яке Ти для мене вчинив. І коли Твоє добре серце перестало для мене битись назавжди, неймовірно важке стало жити і пройшов довгий час заки я погодився з тим неминучим злом, фактом Твоєї відсутности. Моє серце все ще те саме, що й було тоді, тільки воно тепер, ще більше як колись Тебе обожає, а світло Твого дороговказу іде зі мною сьогодні крізь ціле моє життя.

Цих кілька рядків, присвячую Тобі, мій Батьку, і усім добрим Батькам, які вже відійшли від нас, у день Батька.

ВАЛЕРІЙ ПАНОВ МАВ ВИХАТИ З СССР

Москва. — Згідно з повідомленнями західніх кореспондентів в СССР, совєтські еміґраційні чинники видали 13 червня візи для артиста балету Валерія Панова і його дружини Ґаліни Раґозіної на виїзд до Ізраїля. Родина Панових мала покинути СССР вже в п'ятницю 14 червня. Як інформують, Панов з дружиною найперше прибудуть до Відня, звідки через кілька днів переїдуть до Ізраїля. В. Панов плянує стати громадянином Ізраїля і хотів би допомогти у розбудові ізраїльського балету.

Зенон Пеленський

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Український Мюнхен вітав у себе, в п'ятницю 24-го травня ц. р. милого й визначного гостя. В „Домі української науки", в рамках „Українського Технічно-Господарського Інституту — УТГІ", проф. д-р Петро Потічний доповідав на тему: „Совєтознавство й українознавчі студії в англомовному світі". Проф. Петро Потічний є керівником катедри політичних наук при МекМастер університеті в Гамілтоні, Онт., Канада, та водночас секретарем Канадської Асоціяції Славістів.

Зміст доповіді проф. Потічного вийшов далеко поза її формального заголовку. Склалося так щасливо, що доповідач відмовився „читати з паперу" суху лекцію, а бажав радше перетворити свою зустріч з „українським Мюнхеном" (в якому він має дуже багато старих знайомих і приятелів), радше у дружню розмову, з бистрим обміном інформацій, запитів і відповідей. Вийшло дуже добре. Не буває страшнішого, коли доповідач тримає свою публіку, приковану до крісла одну-півтори години, а потім звичайно не вистачає часу, щоб обмінятися посправжньому поглядами і контроверсіями.

Проф. П. Потічний, колишній старшина УПА, не зважаючи на обтяження, які виникають з його наукової діяльности в одному з передових канадських університетів, не втрачає контактів з живим, безпосереднім, українським громадським життям. На з'їзді Другого СКВУ у Торонті, в п'ятницю 2 листопада 1973, у серії „Студійних семінарів" він доповідав: „Аналіза руху спротиву в Україні". Керівником семінара був ред. Осип Зінкевич, ЗСА.

Учасники доповіді довідались, що проф. Потічний завітав до Мюнхену, так би мовити, „по дорозі", перебуваючи в Европі у відрядженні, як один із видатних організаторів не тільки української заокеанської науки, але й значно ширше, взагалі канадської науки у загальнодержавному розумінні. Доповідач побував у Великобританії та Голляндії і провадив з відповідними науковими колами переговори щодо участи европейських науковців у двох важливих наукових імпрезах, що відбудуться в Канаді ближчого часу:

1. У днях 4-7 вересня ц. р. у м. Банфф, Алберта, Канада. „Банфф" є поняттям самим для себе. Це свого роду світова наукова „Олімпіяда", на яку у періодичних відступах часу прибувають слов'янознавці, совєтознавці, спеціялісти по східньо-европейській історії та інших відповідних дисциплінах — дослівно з усього світу.

2. У днях 25-27 жовтня 1974 р. у м. Гамілтон, Онт. відбудеться єдина дотепер у такому розмірі, спеціяльна „МекМастер Конференція про сучасну Україну". Формальним організатором цієї конференції є „Міждепартаментальний комітет з питань комунізму і проблем Східньої Европи". Опікується цією Конференцією „Рада Канади" МекМастер університету. Фактичний організатор і виконавець — проф. Петро Потічний. Розглядаючи програму Конференції у Гамілтоні, либонь ще не було одного разу й на одному місці такого сузір'я українських науковців, як буде небавом у Гамілтоні.

Якщо взяти разом, при „БАНФФ-74", як і при українознавчій Конференції у Гамілтоні, мова йдеться про сотки учасників, стільки ж доповідей і проблем, різноманітність становищ. Проте,
аі-?зунорид
вирішальним для українських інтересів треба визнати те, що — як звучить основна постава при Олімпіядах — „ми є при цьому".

У рамках цієї рецензії не існує ані найменшої можливости якнебудь вичерпати багатство справ і проблем, що їх порушив у доповіді і вияснював при відповідях проф. Потічний. Проте, хай буде дозволено відзначити деякі „яркі місця", як кажуть по-англійському — „гайлайтс".

Сьогодні в Канаді немає ні одного університету, інституту в засягу питань історії, соціології і філології, де українська наука й українська проблематика не були б заступлені кількома, або, принаймні одним представником. Проф. Потічний з малими обмеженнями підтвердив тезу, що в системі високого шкільництва Канади — „ми вже є тепер всюди". Проф. Потічний заперечив тезу, що слов'янознавство, історіографія й історіософія, яка стосується всього слов'янського й східньо-европейського світу „перебуває під монополією росіян". Відповідь доповідача: може колись це було правдиве. Сьогодні — ні. Російські впливи, і персонально, і тематично, значно зменшились; національні еміґрації після Другої світової війни докорінно змінили всю сцену.

Одна з менше позитивних сторінок: в ЗСА, як особливо в Канаді, існує надто велика кількість студійних центрів. Це пов'язане з можливостями отримувати місцеві студійні фонди. Кожна більша місцевість, „яка себе шанує", прагне мати свій науковий центр.

Тому тут рішучо потрібна не концентрація, а координація слов'янознавчих і совєтознавчих студій.

В українських наукових колах за океаном провадилася довга, досі практично невирішена дискусія: чи не було б доцільним створити окрему Асоціяцію українських слов'яно- і совєтознавців. Виникла одначе інша концепція, яка починає здобувати більшість: створити окрему, організаційно-автономну секцію при загальнодержавній Канадській Асоціяції Слов'янознавців („Славістів")? Діяльність у формі „Секції" нічим не обмежувалаб діяльности українських „славістів", зате включила б „Секцію" до могутньої наукової мережі канадських — і американських! — установ із цієї ділянки, відчиняла б багато дверей. І не на останньому місці, давала б доступ до фондів, які уможливлювали б куди численніші наукові публікації, ніж ними можемо тепер розпоряджати.

За океаном завважується один феномен. Проф. Потічний є науковцем, так сказати б, вже „середнього віку". Але вже з-під їхніх рук виникає новий, цілком молодий науковий доріст. Охоплення цих кадрів стає поважною людською й організаційною проблемою. Обсяг науки в ЗСА і Канаді буде постійно зростати. Не можна на цю наукову молодь дивитися, як на якийсь „політичний загін з окремим призначенням". Треба від неї вимагати найвищих наукових кваліфікацій.

Інший такий феномен: українські науковці ЗСА і Канади мало себе взаємно знають і про себе знають мало. Другий СКВУ не послужив, на жаль, як нагода для великої зустрічі українських науковців. Їхнє організаційне, хай тільки чисто особисте охоплення, стає одним із найважливіших завдань ближчого часу.

Канада здійснює тепер т. зв. „багатокультурну" політику; пробує включувати до свого канадського національного добра також вклади від інших народів. Існує можливість створювати і поширювати україномовні кляси, навіть частини шкіл.

Завдяки проф. Петру Потічному українці Мюнхену вперше змогли як слід усвідомити, яке значення і які можливості має перед собою українська наука на північно - американському континенті; яке значення має культурний посів нової української еміґрації. Україномовна заокеанська публіцистика не дописує настільки, що не доводить як слід до свідомости загалу цього українського потенціялу. Із цього погляду доповідь проф. Потічного 24-го травня ц. р. була однією в найцікавіших і найцінніших, що їх будь - коли довелося чути у Мюнхенському „українському домі науки".

Перебігом доповіді і дискусії керували: мґр Михайло Коржан і д-р Богдан Кордюк.

РЕВЕЛЯЦІЇ ХРУЩОВА Й ҐОМУЛКИ

(М. Р.). — Саме появився друком другий том спогадів Хрущова (у видавництві — „Little Brown and Co") під заголовком „Завіщання". Із спогадів виходить, що як Хрущов „пішов на емеритуру", поставився прихильніше до Заходу. Наприклад, він був за тим, що совєтські війська слід би забрати з чужих країн і осуджує окупацію Чехо - Словаччини як велику помилку. „Ми не можемо пропагувати мирне співжиття і невтручування, крутячись навколо і посилаючи наші війська до інших країн. Це до нічого не доводить і не спричиняється до чийогонебудь довір'я", — заявляє Хрущов у своїх магнетофонних стрічках. Заявляє теж, що вже СССР не має більше причини противитися проєктові міжнародної контролі атомової зброї. „Якщо я мав би вплив на політику СССР, настоював би, щоб ми підписали спільну угоду в справі такої контролі. Я був би теж за контролею військових баз, головно повітряних. Аж досі вагався я виявити мої думки також у справі контролі ракетної технології і ядерних голівок. Вірю, що навіть якщо американсько - совєтська угода в справі двобічного зменшення збройонь була б неможлива, то ми самі все таки повинні далі працювати задля того та значно зменшити наші власні видатки однобічно".

Як появився був перший том спогадів Хрущова, добре відомі знавці впевняли, що ті магнетофонні стрічки неавтентичні. Кремль оголосив був заяву в тій справі, посилаючись на слова Хрущова. Лондонський „Ґардіян" видав був друком серію статтей, майже книжку, совєтських спеціялістів, які твердили, що ті спогади це зліпка СІА. Тепер же правдивість згаданих магнетофонних стрічок уже ніхто не заперечує. Під керівництвом колюмбійського університету перевели порівняльні досліди голосу згаданих стрічок із голосом численних промов Хрущова. Англійський спеціяліст совєтських справ і біограф Хрущова Едвард Креншов, який написав передмову та примітки до І тому спогадів, каже в передмові до II тому, що найбільша вартість їх в тому, що вони виявляють стан переміни поглядів. „Все, що я сказав у моїх споминах, кажу, як комуніст, який бажає більш освіченого комуністичного суспільства", — заявляє Хрущов при кінці своїх спогадів.

Ґомулка, що був більше як десять літ „залізним прем'єром" Польщі, у своїх спогадах (які продісталися в машиновому відписі на Захід), каже, що він мав таємну зустріч із Дубчеком у Чехо - Словаччині з початком лютого 1968-го р. „Ця зустріч мене навела на думку, що Дубчек хотів, щоб я підтримав його, та щоб провів ліберальні реформи в Польщі... Він сказав мені, що якщо зробив би це, то до нас прилучиться і Янош Кадар (прем'єр Мадярщини)".

І Ґомулка признається, що багато роздумував над тією пропозицією, і були хвилини, що вже майже був рішився згодитися на неї. „Деякі точки пропозиції, — заявляє Ґомулка, — після того, як його усунули з прем'єрства, — без сумніву заслуговували, щоб над ними поважно призадуматися".

З НАШИХ БУДНІВ

„ВЕЛИКІ РОКОВИНИ"

Мій добрий друг і сусід звенигородський, автор „Проклинаю", покійний Іван Шкварко, розповідав мені одного разу в санаторії, в Криниці, чому то він „не злюбив „популярної поеми-містерії Івана Франка „Великі Роковини", що в 30-их роках у Західній Україні була програмовою „точкою" усіх наших святочних академій, зокрема Свят Героїв. Патріотичній молоді, революційно настроєним юначкам і юнакам, дуже промовляли до серця завітні слова Великого Каменяра, що — „Кожний може стать Богданом, як настане слушний час!" —

Розуміється, не Богданом Лепким, а Хмельницьким.

„Одного разу, — розповідав покійний мій приятель, — я приїхав зі Львова до Звенигороду просто на Франківську академію, що відбувалася у Народному Домі. В програмі святочного концерту стояли, звичайно, „Великі Роковини", а монолог „Козака - Невмираки" рецитувала, пригадую собі, як нині талановита декляматорка гімназистка, Катруся, що приходилась мені навіть своякою, бо кликала мене „стрийком". Рецитуючи свій монолог, дівчина весь час вдивлялася у мене палаючими очима, а коли впали з сцени електризуючі публіку слова Поета —:

„Що за долю мілійонів
Мусиш дати ти одвіт"! —

Катруся випрямилась, як струна, і владно тицьнула пальчиком — у мене!

У залі піднявся грім оплесків, народ загомонів схвильовано, а я, признаюся тобі, трохи тоді крізь землю не провалився від такої тяжкої компромітації.

— І чому ти, дурно козо, — подумав я собі, — зробила якраз мене відповідальним за долю 50-ти мільйонів, чому не показуєш пальцем на отця пароха Роздольського, або на Влодка Мироша, який нападав на польську пошту при вулиці Глибокій, чи на пана сотника Петра Прудиуса?.. А ти вибрала собі за жертву рідного стрийка!

Коли через два-три тижні в тому самому Народному Домі звенигородці влаштовували Свято Героїв (а в програмі, очевидячки, теж стояли „Великі Роковини"), я зумисне зайняв місце в задньому ряді, щоб заховатись від палаючих Катрусиних оченят та її вказувального пальчика.

Тоді, пригадую собі, дядьки-філософи так собі з мене покпивали:

— Ов-ва, а чого то ви не сідаєте наперед, пане Шкварок? То не файно ховатися людям поза плечі, коли відповідальність українського народу!

Ікер.

ОСЬ ВОНА, ДІЙСНІСТЬ УССР

(Зустріч із С. Лобасом)

(1)

Понад двісті осіб прийшли на зустріч з С. Лобасом, найновішим еміґрантом із підсовєтської України, кінорежисером і кінодраматургом за фахом, щоб почути від нього про життя українського народу в т. зв. УССР, яка відбулася в Українському Народному Домі в Ню Йорку 18-го травня ц. р. а яку підготовила Крайова Управа Спілки Визволення України в ЗСА.

Перед виступом С. Лобаса ред. Валентин Коваль, у короткому слові, нагадав про те, що в цій самій залі, три тижні тому А. Радиґін, теж недавній еміґрант з СССР, довголітній в'язень совєтських концентраційних таборів і тюрем поділився спогадами про його знайомство і зустрічі з українськими політичними в'язнями, з найновішими з-поміж них, як В. Мороз, Ю. Шухевич і іншими та з такими, які караються за українську справу понад 20 років — це переважно вояки й старшини Української Повстанської Армії, чи члени Організації Українських Націоналістів.

Характеристичним є те, що ні в розповідях А. Радиґіна, ні взагалі в захалявній літературі, яка появляється в УССР нічого не чуємо про долю тих українських політичних в'язнів, що їх у 30-их роках, московські колоніялісти й русифікатори українського й інших неросійських народів СССР, фізично винищували в підвалах НКВД, чи в концентраційних таборах Соловків та Сибіру.

Безслідно зникли десятки тисяч українських патріотів, а між ними й відомі вчені, діячі української культури, що їх обвинувачено в приналежності до Спілки Визволення України, а між ними й акад. Сергій Єфремов. Зметено з лиця землі Українську Автокефальну Православну Церкву й понад 30 її єпископів на чолі з Митрополитом Василем Липківським.

І ось тепер через 44 роки, після відомого судового процесу над провідними членами Спілки Визволення України й Спілки Української Молоді, що його Москва перевела за допомогою українських комуністів у Харкові в 1930 році, ми є свідками чергового винищування українських інтелектуалістів, які вже виросли й виховалися в умовинах комуністичного режиму й здавалося не можуть бути обвинувачувані, як їхні попередники в 30-их роках в українському „буржуазному" націоналізмові.

Висновок з цього може бути лиш один, що московські комуно-імперіялісти з покоління в покоління, систематично винищують національні інтелектуальні сили українського народу, щоб позбавити його провідної верстви й остаточно зрусифікувати.

Чуємо про Владимірську в'язницю (100 кілометрів від Москви на північ) суворого режиму, де сьогодні караються українські політичні в'язні, але ніхто не згадує, що за сто кілометрів на північ від Владиміра у м. Ярославлі у т. зв. Ярославському політичному ізоляторові, був ув'язнений акад. Сергій Єфремов. Ще в 1937 році були відомості, що він вже осліп і оглух.

Згідно вироку судового монстер-процесу в Харкові його, як й інших засуджено до розстрілу, який Москва „великодушно" замінила на 10 років ув'язнення, але від того часу минуло вже понад 40 років і ніхто нічого не чув про те, щоб будь-хто після відбуття десятирічного вироку опинився на волі. Правдоподібно, що за т. зв. „єжовщини" (1936-1938 рр.) усіх засуджених за справу СВУ-СУМ-у було зліквідовано на місці ув'язнення.

Після звідомлення, що між присутніми на зустрічі з С. Лобасом знаходяться представники від організації Американці за Визволення Поневолених Націй: д-р Валентина Калиник, голова Екзекутиви АВПН та члени Ради Директорів грузини, молдавани, литовці, українці, естонці й інші, ред. Валентин Коваль запросив до слова С. Лобаса, ще недавнього мешканця столиці України Києва, працівника українського кіна, бувшого члена Київського Комітету Драматургів і члена Спілки Кінематографістів СССР й лавреата 7-го міжнародного кіно-фестивалю й Ломоносівської нагороди Академії Наук СССР.

С. Лобас по національності єврей, зрікся совєтського громадянства, його репресовано, але 1973 р. виїхав до Ізраїля, а тепер перебуває в ЗСА.

Він є автором нової програми радіовисильні „Свобода" під назвою „Земля і хліб" України".

С. Лобас є добре обізнаний з життям сучасного українського т. зв. колгоспного села, бо мав нагоду часто подорожувати по селах України, збираючи матеріяли для фільму про „Українське село", який він мав накрутити на наказ тодішнього ген. секретаря ЦК КПУ Шелеста.

Ясно, що фільм мав відображати заможне й культурне життя українського села під совєтами, а С. Лобас скрізь бачив жахливі злидні, голод і рабську працю на колгоспній панщині.

Якраз про „Життя в підсовєтській Україні" й говоритиме С. Лобас.

„Добрий день!" — привітався він.

„Я дуже схвильований цією зустріччю", сказав С. Лобас.

„Довгі роки я жив думкою про те, що колись настане такий час, коли я буду у вільному світі й розкажу вільним людям про те, що я бачив і пережив в СССР, а зокрема в підсовєтській Україні. Але я маю, ось тут перед собою тези, які були опубліковані в „Свободі" і цей плян я мушу виконати.

Тут, наприклад є теза про українсько-єврейські*) взаємини і хоча я не люблю і не розумію такої офіційної термінології, то з огляду на мій власний приклад у цій справі хочу дещо розповісти.

Для мене особисто, каже Лобас, українсько-єврейські взаємини почалися у той день і в той час, коли я з'явився на світ. Бо народила мене моя єврейська мати, а прийняла, спеленала й виростила мене, моя друга мати-українка".

Три години присутні з напруженою увагою прислухувались до розповіді С. Лобаса, який з великою майстерністю та досконалим знанням обставин розповідав про різні відтинки життя у підсовєтській Україні.

І дійсно, його попередження, яке він зробив на початку зустрічі про те, щоб йому вибачили за його часте вживання слів „плач" і „сльози", знайшло повне підтвердження, бо як він пояснив: „Це ж мова про життя в Совєтському Союзі".

Розповідаючи про сьогоднішнє українське село та життя селянства загнаного в рабовласницькі колгоспи, С. Лобас сказав, що немає в Україні більше того села про яке до колективізації говорили словами Т. Г. Шевченка:

„Село! і серце одпочине..."

Сьогоднішнє українське село, на 50 році т. зв. „радянської влади" виглядає убоге, обдерте, без тинів і загород з понищеними й запущеними садами... Постійний голод, недохарчування, відсутність одягу, мов те прокляття висить над українським селом.

Правда, є в селах побудовані клюби з мармуровими колонами на фронті, але невилазні болота після дощу, чи після снігу, ніхто не збирається не те що заасфальтувати, але хоч би забрукувати камінням.

Робочий день в колгоспі починається о год. 4:30 ранку, а кінчається вночі. А для таких професій, як доярка, то немає навіть відпочинку і у „вихідний день" (неділю) бо корови треба доїти й на свята...

На колгоспи держава накладає різні податки й коли колгосп з ними розрахується то виявляється, що трудівникові, який день і ніч працював на полі припадає на один трудодень сто або й менше грамів зерна та по дві копійки грошима. Але й цих копійок на руки ніхто не одержує бо ж кожного колгоспника й колгоспницю підписано „добровільно" на „державну позичку" і якраз ці копійки на неї й вираховують.

(Продовження буде).

*) Тут і скрізь уживаємо „єврей" на прохання С. Лобаса.

Розмова з меценатом — на рати

Якби так влаштувати вибір найбарвистішого мецената Фонду Катедр Українознавства, то перше місце — далеко попереду інших — зайняв би д-р Евген Омельський, з Клівленду — Огайо. Уродженець Зеленої Буковини (річник 1901), з медичними студіями і лікарським дипломом з Відня, автор численних праць із медицини, організатор лікарської поради й медичних курсів, учнівської бурси, курсів української стенографії, меценат — фундатор стипендій для незаможних мистців, організатор української книгозбірні та драматичного театру — ось, поруч офіційних функцій лікаря на керівних становищах, д-р Евген Омельський, у дуже скороченому калейдоскопі своїх особистих зацікавлень та громадських функцій.

Д-р Евген Омельський

Від 1972 р. ця молодеча людина, з метрикою емерита, здивувала наш світ своєю „революцією проти метрики": д-р Е. Омельський перервав свою емеритуру й пішов знову заробітничати — щоб могти жертвувати на Фонд Катедр Українознавства, а тим самим на Гарвардський Центр Українських Студій квартально 1000 долярів, тобто, 4000 долярів річно...

Ми, з головою Комітету ФКУ інж. Василем Лагошняком, відвідали цього незвичайного жертвсдавця у його домі, зараз після його приїзду з праці — Пане доктор — почали ми свої розпитування —знаємо багато випадків, де мистці, спортмени й інші професійні величини повертають з емеритури до своїх зайнять — але їм завжди присвічує ціль: поповнити свою касу. У вашому випадку гроші, зароблені вами, пливуть у протилежному напрямку: від вас — до каси ФКУ й ГЦУС. Яка причина спонукала вас до такої постанови?

— Ця глибинна, вже підсвідома причина сягає моїх передстудентських часів. Коли я в Чернівцях вибирався на студії до Відня, мої товариші з учнівської лавки і громадської роботи зробили для мене грошеву збірку, яка вистачала мені на оплату залізничого квитка, шкільну вступну оплату, ще й на прожиток у перші місяці. Тоді я постановив собі: віддати цей борг вдячности — як не моїм тодішнім добродіям, — то пожертвою на іншу важливу ціль...

— Чому якраз Гарвардський Центр Українських Студій ви обрали за ціль своїх постійних пожертв?

— Бо вважаю цю установу за справу справ, тобто, за найважливішу справу нашої політичної еміграції. Я переконаний, що Гарвардський Центр Українських Студій дасть неоцінені користі для української науки...

— Скільки ви заробляєте та які труднощі маєте з теперішньою працею?

— Наперед скажу про минуле: скільки я заробляв у цій країні... Отже, знайте, що хоча я ввесь час працював як лікар, на відповідних становищах, я ніколи не мав лікарської платні. Хай за мої заробітки говорить моя пенсія, емерита вона виносить... 200 долярів місячно. Тепер, хоча уже на емеритурі, заробляю багато більше. А труднощі з теперішньою працею таки чималі: вранці мушу вставати о год. 4:30 і їхати 1½ години трьома автобусами. Те саме в поворотній дорозі: для 8-годинної праці треба витрачати понад одинадцять годин денно...

— Як довго думаєте так працювати й жертвувати?

— Так довго, як довго фізично зможу... Перед нами ще довгий шлях: 1976-го р. минає реченець сплати Наукового Інституту ГЦУС — і до того часу він мусить бути сплачений! Збірка потрібних двох мільйонів практично ще майже не почалася... А Катедри без свого власного Наукового Інституту — це армія (під час війни) без власної фабрики зброї...

— Чи, крім Ваших щедрих датків на ФКУ - ГЦУС, Ви жертвуєте ще на якісь українські цілі?

— Так. Я пожертвував кілька тисяч на НТШ, покрив кошти видання „Української Стенографії" О. Панейка в цьому ж НТШ, дав по пів тисячі долярів на альманах т-ва „Запорожжя", на Лікарський Вісник і на інші цілі. Тепер я зосередив свою увагу й зусилля виключно на пекуче — потрібно справу Наукового Інституту нашого Гарвардського Центру...

— Що скажете про кампанію проти ГЦУС, що їх ведуть деякі одиниці у декількох часописах?

— Це ще одна причина, що штовхає мене давати на Науковий Інститут ГЦУС дослівно все — до останнього цента. Хочеться показати кому слід, що справи будуться не говоренням — тільки працею і пожертвою. Але... пождіть... Після цих слів доктор зник із кімнати і повернув з якимось папірцем у руці: — Як „усе до цента" — то хайже буде все... Під кінець березня я склав на ФКУ свою обіцяну рату, 1000 долярів. А тут мій зворот від податкового уряду: візьміть оце! І ФКУ, а з ним Науковий Інститут збагатився новими 500 долярами...

Докраю розбрoсені ми — гості просто зніяковіли від такого жесту. Інж. В. Лагошняк сказав, що з теперішнім датком доктор осягнув загальну суму вплат 11.100,00 дол. (не враховуючи 1.200 долярів, які пожертвував його син, д-р Павло Омельський) і зайняв третє місце серед 8.000 жертводавців — зараз за „двома великими", Володимиром Юрковським і бл. п. Михайлом Бучинським.

А підписаний автор цієї статті — розмови заявив: —

Дорогий пане докторе! Покійний уже мислитель і соціолог, д-р М. Шлемкевич створив термін „збірного меценатцтва". Чи ви знаєте, що своїм щедрими ратальними вплатами на ФКУ — ГЦУС ви створили поняття „меценат — на — рати"?...

— Як звав, так звав—аби гроші дав!... Юрковський і Бучинський мали готівку; вони могли нараз усе дати. Я готівки не маю — мушу „капати" ратами...

Розмова пішла й на дружні змагання доктора з його двома великими конкурентами: з 4-тисячними щорічними ратами наздігнати В. Юрковського (з його 141 тисячною пожертвою) буде важкувато... Але друге місце М. Бучинського (30 тисяч дол.) ще можна перевершити. Кріпке здоров'я і добра форма д-р Е. Омельського — яких йому на довгі десятки літ бажаємо — можуть і в цьому випадку підтвердити латинське прислів'я, що „мала каплина вижолоблює камінь не силою, тільки постійним падінням".

О. Гайський

Успішна молодь віддає працю для громади

У цей час, коли університети і коледжі закінчують шкільний рік, головною увагою втішаються церемонії надання вчених ступенів абсольвентам високих шкіл, так звані ґрадуації. Недавно така ґрадуація відбулась для абсольвентів Пенсильвенійського університету у Філядельфії. Велика заля Філядельфійської Конвенційної залі, що приміщує двадцять тисяч осіб, була виповнена по береги. Не диво, бо Пенсильвенійський університет — один із визначніших у нашій країні та й самих ґрадуантів понад п'ять тисяч осіб, яких наділено науковими ступнями від бакалявра і маґістра до доктора різних ділянок науки і знання. Для нас цікаво перейти сторінки спеціяльної програми, великої об'ємом і змістом, 5 сторінок друку, і між прізвищами ґрадуантів відшукати імена українських студентів. Кожне знайоме прізвище у цьому списку наповняє нас радістю і гордістю за успіхи нашої молоді. У цьогорічній програмі ми надибали аж двоє абсольвентів із ступнями доктора філософії, а це Людмилу Капшученко і Лярису Залеську - Онишкевич. Є наші абсольвенти, що отримали в цьому університеті цього року ступні маґістра з різних ділянок науки, є студенти, що їм признано спеціяльні відзначення. Ми звернули увагу на одного студента, бо він очолює тепер Студентську Громаду у Філядельфії й тому його успіх — це в деякій мірі успіх всього нашого студентства і всієї громади. Це Марко Мирон Тарнавський, що закінчив цього року Пенсильвенійський університет ступенем бакалявра „кум лявде" з відзначенням у вибраному предметі (англійській літературі). Маркові М. Тарнавському щойно сповнилось двадцять один рік, та він вже має свою коротку історію. З відзначенням покінчив він Школу Сестер Василіянок, з відзначенням закінчив одну з найкращих у Філядельфії середню школу (Сентрал Гайскул) та й із стипендією перейшов до Пенсильвенійського університету. Він також з відзначенням закінчив повну школу українознавства „Рідної Школи", відбувши у цій школі дванадцять вимаганих років навчання. Увесь час належав до Пласту і відбув вісім пластових таборів. Після закінчення школи українознавства його приділено, як одного із перших учнів, в асистенти. Після закінчення літнього курсу Студій Українознавства у Гарвардському університеті та й кілька курсів української літератури в Пенсильвенійському університеті, він, в останньому році, вже вчив самостійно літератури у школі українознавства „Рідної Школи", поповняючи ряди нових учителів у нашій школі вже з-поміж тих, які закінчили цю нашу школу. Як голова Студентської Громади він є членом місцевого Відділу УККА й бере участь у його нарадах і діяльності. Багато часу присвячує студентській організації, намагаючись охопити в ній кожного українського студента. Після закінчення університетських студій перед Марком Тарнавським дальші фахові студії. Він вибрав мистецтво фільму і вже восени переходить до Нюйоркського університету до Школи Мистецтв студіювати фільмове мистецтво для осягнення ступеня маґістра в мистецтва в ділянці фільму. З дотеперішнім активним ставленням до життя нашої молоді і нашої громади, при своїх успіхах у студіях, Марко Тарнавський може давати надію нашій громаді, що наша молодь виправдає себе і наше національно - громадське життя буде продовжуватись. Марко Тарнавський, як і вся його рідня, є членом 216-го Від. УНСоюзу.

О. Д.

ЦІЄЇ СУБОТИ ВІДБУДЕТЬСЯ СЕСІЯ РАДИ ДЛЯ СПРАВ КУЛЬТУРИ СКВУ

Ню Йорк. — Президія Ради для Справ Культури при Секретаріяті СКВУ інформує, що цієї суботи 15 червня о год. 11 перед полуднем відбудеться надзвичайна Рада для обміркування справ, що стосуються окремих проєктів Ради на найближчий час. Нараду скликається, щоб узгіднити окремі проєкти з постановами Президії Секретаріяту СКВУ з 30 травня. Наради відбудуться у Тілє, Н. Й., Дечворт Коледж, резиденція д-ра О. Волянського.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність 20-го березня 1974 року

бл. п. ЛЕВ ЮЗЕНІВ

якого похорон з участю Рідні, Приятелів, Односельчан і Знайомих відбувся 23-го березня 1974 р. в Балтиморі, Мд.

Почуваюсь до обов'язку скласти щиросердечну подяку Всім, які в часі недуги і побуту в лікарні відвідували Хворого, Всім, які взяли участь в похоронних відправах та відвели Покійного на Вічний Спочинок, Всім, хто вінками і квітами вшанували Покійного, та тим із Рідні, Приятелів, Односельчан і Знайомих, які склали замість квітів щедрі пожертви на народні цілі і на „Церкву в Потребі", Співробітникам з Головної Канцелярії УНСоюзу і редакції, адміністрації та друкарні „Свободи", які замість квітів склали пожертви на „Церкву в Потребі", та Проводові Осередку Праці УПС в Ню Йорку за пожертву на Пластовий Видавничий Фонд.

Вкінці складаю Всім сердечну подяку за переслані родині Покійного і мені вислови співчуття, за Їхні молитви та за Служби Божі в намірені Покійного.

МИХАЙЛО ЮЗЕНІВ — брат Покійного

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого нам

бл. п. Лева Юзеніва

зложили на фонд „Церква в Потребі":

Степан і Параскевія ЩУР	$10.00
Роман і Неоніля РОМАНИШИН	10.00
Іван ДЕМКІВ	10.00
Микола і Ольга ЗАЦУХНИЙ	10.00
Мирослав і Міля СЛАБОДУХ	10.00
Рудольф і Анна МАНДЗІЙ	10.00
Теодор і Анна ОСТРОВСЬКИЙ	10.00
Володимир і Анна ОЛІЙНИК	10.00
Петро і Марія ЛУЦИК	10.00
Іван і Степанія ОЛІЙНИК	15.00
Володимир ГОРСЬКИЙ	20.00
Теодозій і Евдокія САВКІВ	20.00
Юрій і Дарія КОСТІВ	10.00
Павло і Юлія АНДРУСИШИН	10.00
Любомир і Марія ІВАСЬКІВ	40.00
Мирослав і Марія ЛАБУНЬКА	10.00
Василь і Анна САМОФАЛ	10.00
Разом	$225.00

Замість квітів на могилу

сл. п. Миколи Анастазієвського

складаю 10.00 долярів на потреби „Рідної Школи" у Філядельфії, Па.

•

Родині Покійного, висловлюю щирі співчуття.

СИЛЬВЕСТЕР МАРТЮК

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в середу, дня 12-го червня 1974 року упокоїлась

бл. п. МАРІЯ ТЕРЕСІЯ ЗЕРКАЛЕВА роджена ЙОКУТОВА

Народжена дня 2-го вересня 1905 р. в Братіславі.

Тіло Покійної спочиває в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул., Новий Йорк.

ПАНАХИДА відбудеться 14-го червня 1974 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми.

ПОХОРОН — в суботу, 15-го червня 1974 р. на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж. Від'їзд від похоронного заведення П. Яреми о год. 9-ій рано.

В глибокому смутку:

САВА — муж
ОКСАНА І ВАСИЛИНА — доньки
ДЕНИС ЙОКУТИ — брат
АДРІЯНА ЙОКУТОВА — племінниця
ВІЛЬГЕМІНА ГРАЦЛОВА — тітка
Дальша Родина в Україні, Чехословаччині і Мадярщині

•

Бажаючі вшанувати пам'ять Покійної, замість квітів, просимо складати свої пожертви на культурні потреби Української Вільної Академії Наук у ЗСА.

● ВАКАЦІЇ ●

✝

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ЛАДИКА, член УНСоюзу Відд. 183 Т-ва ім. І. Мазепи в Детройті, Міш., помер 15 травня 1974 р. на 72 р. ж. Нар. в Канаді і став членом УНС в 1937 р. Полишив у смутку дружину Анну, дітей: Василя, Ольгу, Марію, Ярослава і Лілію, 13 внуків, 2 сестри. Похорон відбувся 18 травня 1974 р. на цвинтарі св. Ядвиги в Дірборн, Міш.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Залуга, секр.

МАРІЯ МАНАСТЕРСЬКА — членка УНС Відд. 120 Б-ва св. Миколая в Аліквіппа, Па. померла 21 квітня 1974 р. на 81 р. ж. Нар. в с. Кульчицях, Україна і стала членкою УНС в 1922 р. Полишила в смутку: Честера, Наталію, Дади, Степанію. Похорон відбувся 24 квітня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Амбрідж, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ТЕОДОР СЕНЧИШИН, член УНС Відд. 327 Т-ва Запор. Січ в Гемстед, Н. Й., помер 29 травня 1974 р. на 54 р. ж. Нар. в Тернополі, Україна і став членом УНС в 1952 р. Полишив у смутку дружину АНТОНІНУ, доньку Анну, сина Теодора мол. Похорон відбувся 1 червня ц. р. на цвинтарі Гейт оф Гевен,

Вічна Йому Пам'ять!

А. Копистянський, секр.

ЕДВАРД К. ЛАСЕНКО, член УНС Відд. 347 Т-ва Запор. Січ в Мілвіл, Н. Дж., помер 29 травня 1974 р. на 56 р. ж. Нар. в Бріджтовн, Н. Дж., і став членом УНС в 1963 р. Полишив у смутку дружину Ольгу, сина Едварда мол. і матір. Похорон відбувся 1-го червня ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Мілвіл, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Катерина Гордон, секр.

■ Farms & Country Homes ■

■ Real Estate ■

■ Help Wanted Male ■

▶ Різне ◀

■ Funeral Directors ■